

Att leda och handleda didaktiska processer 7,5 hp

Kurskod: 9KPA08

Period 1 VT2023

Vecka 4 - 13

Kursansvariga: Camilla Sandström Prytz och Mathilda Hallberg

Examinator: Camilla Sandström Prytz

Innehåll

Förord	2
Lärandemål	2
Kontaktuppgifter	3
Kursens upplägg	3
Kursträff 1 23/1	4
Kursuppgift 1	5
Uppgifter inför kursträff 2, 20-21/2	5
Kursuppgift 2 Examinande	5
Kursuppgift 3	6
Kursträff 2, 20-21/2	7
Kursuppgift 4	7
Ämnen och ämnesgrupper för den ämnesdidaktiska uppgiften.....	8
Uppgifter inför kursträff 3 den 14/3	9
Kursuppgift 5	9
Kursuppgift 6	9
Kursträff 3, 14/3	10
Examinationsmoment	10
STN3 Examinationsuppgift.....	10
STN3 Frågestund.....	11
Bedömningsgrunder för skriftlig examination, utgå från kursmålen	11
Kriterier för STN3, (U, G, VG) 5hp	11
Omexamination	13
Återkoppling	13
Kursutvärdering	13
Policy rörande fusk och plagiat	13
Vad händer vid fusk?	15
Bilaga 1: Flödesschema	17
Bilaga 2: Litteraturlista	21
Ledarskap.....	21
Handledning	21
Simuleringsträning - Avatarer	21
Kommunikation	21
Observation.....	21
Allmäntdidaktik (Till ämnesdidaktiskt seminarium).....	22
Styrdokument	22
Media.....	22
Bilaga 3: Ämnesdidaktiker	24

Ämnesdidaktiker i KPU/VAL/ULV VT23.....	24
Bilaga 4: Gruppkontrakt	25
Bilaga 5: Observationsprotokoll	27

Förord

Kursen *Att leda och handleda didaktiska processer* inom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) till ämneslärare (7-9 och gymnasieskolan) vid Linköpings universitet, har fokus på ledarskap, handledning och kommunikation. Kursen ger en orientering kring kommunikation, lärares ledarskap och handledning som begrepp, fenomen, forskning- och verksamhetsområde samt vanligt förekommande utmaningar som lärare möter i dagens grundskola och gymnasieskola i relation till dessa fenomen.

I kursen behandlas lärares ledarskap i förhållande till elevernas kunskapsutveckling och lärande. Skilda perspektiv på ledarskap presenteras och diskuteras utifrån en skolkontext. Olika sätt att leda och handleda lärprocesser i undervisningssituationer studeras och diskuteras i förhållande till det egna ämnesområdet. Kursen behandlar också lärares hantering av frirummet, skolans ramfaktorer, lärare och elevers kommunikation och elevernas inflytande över centrala undervisningsfrågor.

Lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.
- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.
- beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.
- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.

Kontaktuppgifter

Kursansvariga:

Camilla Sandström Prytz camilla.prytz@liu.se

Mathilda Hallberg mathilda.hallberg@liu.se

Kursadministratör: Maria Lorin maria.lorin@liu.se

Programansvarig: Ingrid Olsson, ingrid.olsson@liu.se

Kursmentor: Åsa Howchin Wallén asa.howchin-wallen@liu.se

Studievägledning:

<https://liuonline.sharepoint.com/sites/student-stod-och-kontakt/SitePages/studievagledning-utbildningsvetenskap.aspx>

KPU: Kristin Sjölander

ULV: Monica Larsson

VAL: Lotta Lindgren

Fler vägar in: Maria Sommaralm

Kursens upplägg

Kursen organiseras i ett antal föreläsningar och seminarier samt genom individuella litteraturstudier och grupparbete kring olika kursuppgifter. Föreläsningar introducerar områdena kommunikation, ledarskap, handledning och observationer. De kompletteras av seminarier som bearbetar både litteratur och kursuppgifter. En aktiv medverkan vid seminarier och bearbetningar av innehållet från föreläsningar och seminarier är en förutsättning för utveckling och lärande.

För att fördjupa diskussionerna på ett kvalitativt sätt utgår våra campusdagar från att du är väl förberedd genom att ha läst anvisad litteratur, bearbetat kursuppgifter och vara aktivt deltagande vid seminarietillfället.

En del av kurskommunikationen sker genom den nätbaserade lärplattformen Lisam samt Microsoft Teams. På så sätt får du möjlighet att medverka i kursen tillsammans med andra studerande och lärare. Via Lisam ges även fortlöpande information under kursen och det är därför viktigt att du regelbundet använder den plattformen. I Lisam finns även aktuella kursdokument såsom kursplan, studiehandledning m.m. Håll dig också uppdaterad i TimeEdit där vårt schema finns. Du når TimeEdit via Lisam eller genom följande länk: [Schema: Mina studier: LiU student: Linköpings universitet](#)

Kursen examineras genom en examinerande kursuppgift, där text och seminariemedverkan krävs, en ämnesdidaktisk uppgift samt en skriftlig individuell hemtentamen i slutet av kursen. Se vidare under rubriken Examination.

Kursen genomförs under tre tillfällen varav en träff är digital och övriga två är fysiska träffar.

Kursträff 1 23/1

Vid detta digitala tillfälle introduceras kursen och dess kursuppgifter. Då får du ta del av en föreläsning om kommunikation och retorik följt av en frågestund om föreläsningens innehåll. Efter frågestunden ges en annan föreläsning om lärares ledarskap följt av en frågestund om det innehållet. Du har också planerad tid för att skapa ett kontrakt för den grupp som du ska arbeta i under kursen.

KURSUPPGIFT 1

Detta är kursens första gruppuppgift. Den går ut på att du tillsammans med andra studerande skapar ett kontrakt, en överenskommelse för arbetet med de gemensamma gruppuppgifterna som ingår i kursen. Stöd för skapandet av gruppkontrakt finns i bilaga 4. Alla grupperns kontrakt läggs in på Lisam under samarbetsytan i mappen *kursuppgift 1* senast den 27/1.

Uppgifter inför kursträff 2, 20-21/2

Inför kursens andra tillfälle i februari ska du göra en individuell kursuppgift och en kursuppgift i grupp. Kursuppgifterna beskrivs nedan.

KURSUPPGIFT 2 EXAMINERANDE

Detta är kursens första individuella kursuppgift och som också är examinerande. Den genomförs i två steg. Steg 1 innebär att du ska beskriva och reflektera över ett handledningstillfälle i en undervisningssituation där du var den som handledde. I uppgiften ska du reflektera över förekommande handledningsstrategier i ett av dina ämnen samt granska dessa kritiskt i relation till elevers utveckling och lärande. Steg 2 innebär att du ska läsa och kommentera texterna av de andra studenterna i din grupp. I dina kommentarer ska du fokusera på att ge konstruktiv kritik på det som synliggörs och sådant som eventuellt saknas. Du kopplar din beskrivning och dina kommentarer till relevant kurslitteratur i både steg 1 och 2.

Steg 1, textinlämning: Individuella texter på ungefär 500–700 ord exklusive referenslista, läggs in på Lisam under samarbetsytan i mappen, *kursuppgift 2 – individuell beskrivning av handledningstillfälle* senast den 13/2. Uppgiften lämnas också in under inlämningar, kursuppgift 2, handledning den 27/2 efter bearbetning av de kommentarer som getts under seminariet, se steg 2 nedan.

Steg 2, seminarieförberedelse: Kommentarer läggs in på Lisam under samarbetsytan i mappen, *kursuppgift 2 – individuell kommentar*, senast den 17/2. Samla alla dina kommentarer i ett dokument och märk dokumentet med ditt namn. OBS! Var noga med att skriva fram vems text du kommenterar. Kommenterarna är tänkt som en hjälp

när du ska bearbeta den text du lämnat in inför seminariet kursträff 2, alltså den text som examineras.

För att uppnå godkänt krävs både inlämnad text, som uppnår bedömningskriteriet, och deltagande i seminariet.

Kursmål som examineras *beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet*

Bedömning: Studenten kan *tydligt* beskriva och kritisk granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet med koppling till relevant kurslitteratur.

KURSUPPGIFT 3

Du ska tillsammans med din grupp planera ett undervisningsmoment. Syftet med uppgiften är att ni alla ska träna er på att planera, organisera och genomföra en undervisningsekvens med fokus på *viktiga samhällsfunktioner*. Ni ska också öva er på att åstadkomma ett *högt deltagarformat*. Begreppet *högt deltagarformat* introduceras under kursens inledande föreläsningar och knyter an till ledarskap och kommunikation. Tänk er följande scenario inför planeringen:

Ni är en av flera lärare som samverkar i ett ämnesövergripande temaarbete om *viktiga samhällsfunktioner*. Ni ska tillsammans med fem elever i åk 8 planera för en exkursion till polis, räddningstjänst eller sjukvård. Temaarbetet är en del av skolans arbete med att utveckla elevernas kunskaper och medborgarvärden, såsom det beskrivs i läroplanen, kapitel 1.

Utifrån gruppens planering kommer två av er, var för sig eller tillsammans under avatarmomentet, leda samtalet om planeringen av exkursionen. Resten av gruppen kommer att iaktta genomförandet som observatörer. Det görs med utgångspunkt i er gemensamma planering och med fokus på begreppet *högt deltagarformat*. Efter genomförandet resonerar vi tillsammans om det som genomförts och sådant som kunde gjorts annorlunda.

Information om viktiga samhällsfunktioner, till stöd för er planering finner ni via länken: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samhallsviktig-verksamhet/vad-ar-samhallsviktig-verksamhet/>

Kursträff 2, 20-21/2

Vid denna kursträff bearbetas begreppen ledarskap, kommunikation och handledning i seminarieform. Vi kommer också diskutera observation i ett undervisningsperspektiv. Ni kommer också arbeta med kursuppgift 3 i seminarieform. Träffen innehåller också ett ämnesdidaktiskt seminarium.

KURSUPPGIFT 4

Detta är kursens andra individuella kursuppgift med fokus på ämnesdidaktik.

Ämnesdidaktiken organiseras som ett stråk genom hela lärarutbildningen. Det innebär att de flesta kurserna har ett ämnesdidaktiskt inslag i form av en kursuppgift och ett seminarium. Kursuppgifterna anknyter till kurserna på olika sätt och innehållet kan variera mellan olika ämnen. Du som har flera ämnen väljer själv i vilket av ämnena du önskar genomföra det ämnesdidaktiska inslaget i varje kurs. Information om den ämnesdidaktiska uppgiften samt vilka förberedelser som ska göras inför seminariet finns i ämnesmappar under kursdokument i Lisam. I schemat för kursen framgår när det ämnesdidaktiska seminariet äger rum. I bilaga 3 ser du vilka de ämnesdidaktiska lärarna är.

Om du får förhinder och inte kan delta i det seminariet förväntas du ändå genomföra kursuppgiften och en kompletterande uppgift som du får av din ämnesdidaktiker. Om du inte kan komma på seminariet anmäler du det till din ämnesdidaktiker.

Om du av någon anledning inte genomför den ämnesdidaktiska uppgiften inom ramen för den tid kursen genomförs skickar du din uppgift via mail till din ämnesdidaktiker. Glöm ej att ange kurskod och år.

Det ämnesdidaktiska kursmålet i kursen 9KPA08 lyder:

beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.

MRE1: Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik 1 hp, U-G

ÄMNEN OCH ÄMNESGRUPPER FÖR DEN ÄMNESDIDAKTISKA UPPGIFTEN

Senare år eller gymnasiet

Du som läser mot *senare år eller gymnasiet* och har två ämnen väljer själv i vilket ämne du gör den ämnesdidaktiska uppgiften.

Tidigare år

Du som läser mot *tidigare år* kan välja mellan Matematik grundläggande färdigheter och Bild, Idrott eller Musik. Uppgifterna för de olika ämnena finns i mappen Ämnesdidaktik under Kursdokument. Nedan ser du vilka ämnen som ingår i de olika ämnesgrupperna. Frågor om den ämnesdidaktiska uppgiften besvaras av din ämnesdidaktiker.

Följande ämnen och ämnesgrupper finns

Estetisk verksamhet: bild, grafisk kommunikation, digitalt skapande, idrott

Musik, textilslöjd och trä- och metallslöjd

Matematik (för ämneslärare mot senare år och gymnasiet)

Matematik grundläggande färdigheter (för grundlärare mot tidigare år)

Moderna språk, engelska och modersmål

tyska, franska, spanska, ryska, engelska och modersmål

Naturvetenskap: biologi, kemi, fysik, naturkunskap

Teknik

Samhällsvetenskapliga ämnen och ekonomi: samhällskunskap, historia, geografi, religion, företagsekonomi, pedagogik, sociologi, filosofi, juridik, SO/Media

Psykologi

Svenska: svenska och svenska som andraspråk.

Uppgifter inför kursträff 3 den 14/3

Inför kursens tredje träff ska du dels genomföra en gruppuppgift och dels påbörja arbetet med din individuella examinationsuppgift.

KURSUPPGIFT 5

Detta är kursens tredje gruppuppgift. Den innebär att du tillsammans med de andra i din grupp läser och problematiserar ett tilldelat kapitel i Samuelsson (2017). Se Lisam för kapitelfördelning.

Presentera det ni kommit fram till under max 20 min/grupp. Som en del i uppgiften ingår det att tänka igenom hur ni vill problematisera och kommunicera innehållet i kapitlet för era kurskamrater utifrån den didaktiska processen, ni ska alltså undervisa varandra. I slutet av passet utvärderar vi er insats tillsammans utifrån styrkor och förbättringspotential, både vad gäller innehåll och utförande.

KURSUPPGIFT 6

Du ska spela in och analysera en sekvens av en lektion där du undervisar. Uppgiften görs i tre delar. Del 1 innebär att du ska filma dig själv i en undervisningssituation. Därefter ska du som del 2 analysera ditt sätt att kommunicera, handleda och leda undervisning med fokus på sociala och didaktiska processer till stöd för elevernas utveckling och lärande. Om du inte har möjlighet att spela in en film så finns alternativet att göra en klassrumsobservation av en annan lärare och analyserar en sekvens ur den. Det går också bra att använda någon av de filmer som finns på Skolverkets hemsida. Protokollet i bilaga 5 är möjligt att använda för båda ändamålen. Detta är en förberedelse inför din examinationsuppgift.

Analyserna, en text på ungefär 500 ord, läggs senast den 7/3 in på Lisam under samarbetsytan i mappen kursuppgift 6. Du ska avslutningsvis som del 3 resonera om analysen på ett seminarium. Seminariet fokuserar på generella aspekter i era skriftliga filmanalyser.

Före filminspelningen: Fundera över hur du kan *organisera och genomföra* en filminspelning av en sekvens av en lektion. Fokus ska riktas mot dig, ditt ledarskap, din kommunikation eller handledning. Överväg inspelningen utifrån forskningsetik och GDPR. Tips om hur filminspelning kan göras finns i en artikel ur Skolvärlden

<https://www.skolvarlden.se/artiklar/lararen-borjade-filma-sina-lektioner-da-hojdes-studieron-och-resultaten>

Under filminspelning: Rikta kameran mot dig själv. Om möjligt se till att eleverna hörs så att du efteråt kan analysera interaktion och kommunikationsmönster.

Efter filminspelning: Spara din film på ett säkert sätt. I bilaga 5 finns ett observationsprotokoll som du kan använda för analysen av din undervisning.

Kursträff 3, 14/3

Vid denna kursträff redovisas kursuppgift 5 och 6, se ovan.

Examinationsmoment

MRE1 Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik 1 hp U, G

STN3 Skriftlig tentamen: hemtentamen 5.5 hp U, G, VG

SEM1 Seminarium 1 hp U, G

Inlämning av hemtentamen sker på Lisam, för tid, se TimeEdit.

STN3 EXAMINATIONSUPPGIFT

I uppgiften ska du koppla ihop reflektioner med relevant kurslitteratur. Använd teorier, begrepp och modeller från litteraturen som utgångspunkt i din analys och i dina resonemang.

Observation och analys av ledarskap

Utgångspunkt för uppgiften är två filmer (a) en film av dig själv när du leder undervisning och (b) en lärarfilm som du hittar under kursdokument i mappen *lärarfilm*. Analysen innebär en *kritisk granskning av lärares sätt att kommunicera och leda undervisningen*. Du relaterar analysen till undervisningens didaktiska och sociala processer samt skolans ramfaktorer. Använd något av de vedertagna referenssystemen (APA, Harvard, Oxford). Omfattning: Max 1500 - 2000 ord, exklusive referenslista. Använd Times New Roman, 12 punkter, 1,5 radavstånd.

Examinationsuppgiften bedöms enligt en tregradig betygsskala med betyget Underkänd (U), Godkänd (G) eller Väl godkänd (VG). Betyg meddelas efter 15 arbetsdagar från examinationen.

STN₃ FRÅGESTUND

Du ges möjlighet att ställa frågor inför examinationen vid ett digitalt tillfälle, se Lisam.

Bedömningsgrunder för skriftlig examination, utgå från kursmålen

Följande lärandemål examineras i STN₃

- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska och sociala processer.
- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.
- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.

Kriterier för STN₃, (U, G, VG) 5hp

Bedömningen utgår ifrån följande kriterier:

- Tydlighet i skriftlig framställan
- Helhetsintryck och balans mellan det kursinnehåll som efterfrågats
- Tydlighet i användandet av begrepp och teorier i texten
- Reflekterande förhållningssätt som är väl förankrat i kurslitteraturen
- Relevanta referenser och formalia

För att bli *Godkänd (G)* på uppgiften ska du i din individuella text synliggöra att du kan:

- På en grundläggande nivå tydligt *beskriva, analysera och kritiskt granska* lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer
- På en grundläggande nivå tydligt *kritiskt granska* det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod
- På en grundläggande nivå tydligt *beskriva och identifiera* kommunikationsmönster mellan lärare och elev

För *Väl godkänd* (VG) krävs dessutom att du kan

- *Självständigt, ingående och nyanserat* beskriva och analysera lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer
- *Ingående och fördjupat* kritiskt granska och problematisera ledarskap i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling
- *Självständigt, ingående och nyanserat* identifiera, beskriva och problematisera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.

Underkänd (U) är texten om någon av delarna för betyget *Godkänd* (G) ej nås eller om den studerande inlämnar ett skriftligt arbete som, i enlighet med Linköpings universitets policy, kan betraktas som fusk/plagiat (se policy nedan).

De studerande som erhåller betyget Godkänd eller Väl Godkänd på hemtentamen har därmed skrivit klart uppgiften. Det är inte möjligt för studerande som fått betyget G att skriva om tentamen för att kunna få VG. Godkänt betyg från MRE1, SEM1 och STN3 krävs för att bli godkänd på hela kursen. För att erhålla Väl Godkänd på kursen krävs också betyget VG på den skriftliga examinationen STN3.

Omexamination

Det ges två tillfällen för omexamination av STN3, se TimeEdit. Det ges två tillfällen för omexamination av SEM1 samt kursuppgift 2, se TimeEdit. För MRE1, kontaktas aktuell ämnesdidaktiker.

Återkoppling

Återkoppling sker både formativt och smmativt såväl skriftligen som muntligen.

Kursutvärdering

Utvärdering av kursen sker efter kursen slut via det elektroniska kursutvrderingssystemet *Evaluate*. Du fr ett mail när det är dags att utvärdera kursen. Det är viktigt att du tar ditt ansvar och utvärderar kursen eftersom resultatet behandlas och används också på fakultetsnivå och i allmänna utbildningsutvärderingar. Av den anledningen är det viktigt att svarsfrekvensen r hög.

Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Lrarpogrammets olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.¹

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgr ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap.1 §):

---

¹ Se t.ex. DN 2005-06-07, www.dn.se/DNet/road/Classic/article/o/jsp/print.jsp?&a=424862,2005-06-08;

Lärarnas tidning nr. 16 2005.

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas . . .²

Enligt Hult och Hult är alltså fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.³

När vi på lärarutbildningen ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁴ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara gränsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1. *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2. *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

Långa stycken av en *hemtentamen/uppsats* utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland

---

² Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

³ Hult och Hult 2003 s. 11.

⁴ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

de uppsatser som blivit fällda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss av databasen Ouriginal.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett lärtillfälle.⁵ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Lärarprogrammet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapssyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

På följande länk kan du läsa mer om plagiat [Plagiering och upphovsrätt - Linköpings universitet \(liu.se\)](#)

Vad händer vid fusk?

Misstanke om fuskförsök anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter.

En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följderna av fuskförsök. Den vanligast utdömda påföljden är två månaders avstängning.

---

⁵ Hult och Hult 2003 s. 17.

Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas.

Universitetet ser lika allvarligt på fusk vid laboration, hemtentamen, uppsatsskrivning etcetera, som på fusk vid skriftlig tentamen.

Bilaga 1: Flödesschema

Se TimeEdit för schema (lokal, tider)

Vecka och dag	Innehåll	Att förbereda
Vecka 4		
23/1 Digital kursträff i Teams	Kursstart med Camilla Sandström Prytz och Mathilda Hallberg, kursansvariga Introduktion till kursen Genomgång av kursuppgifter samt examinationsuppgiften	Läs studiehandledningen
	Arbete med gruppkontrakt, för gruppindelning se Lisam	Se bilaga 4 i studiehandledningen
	Anja Thorsten föreläser om kommunikation och retorik. Inspelad föreläsning på Lisam	Emanuelsson & Sahlström (2008); Gunnarsson (2012) kap 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12; Jensen (2012) Hela boken.
	Lunch	
	Anja Thorsten svarar på frågor om kommunikation och retorik	Se den inspelade föreläsningen på Lisam, formulera frågor och reflektioner.
	Arbete med gruppkontrakt	Se bilaga 4 i studiehandledningen Börja förbereda kursuppgift 3
	Marcus Samuelsson föreläser om ledarskap	Colnerud & Samuelsson (2015) Wubbels (2011)
	Marcus Samuelsson svarar på frågor om ledarskap	Se den inspelade föreläsningen på Lisam, formulera frågor och reflektioner.
Vecka 8		
20/2 Campusfö rlagd träff,	Camilla Sandström Prytz samt Mathilda Hallberg: Föreläsning och seminarium kring kursens	Birnik (2011) Hela boken Lauvås; & Handal (2015) kap 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 och 11

Vecka och dag	Innehåll	Att förbereda
Campus Valla, LiU	huvudbegrepp med fokus på handledning Grupparbete kursuppgift 3	Förbered kursuppgift 3 individuellt och ta med din idé till grupparbetet till seminariet
	Lunch	
	Camilla Sandström Prytz och Mathilda Hallberg: Seminarium, kursuppgift 2.	Förbered kursuppgift 2 individuellt inför seminariet seminariet, se instruktioner för kursuppgift 2 i studiehandledningen. Lämna ett utkast av uppgiften på samarbetsytan senast den 17/2. Slutinlämning på Lisam den 27/2. Anknyt till relevanta delar i kursenlitteraturen.
21/2		
Campusförlagd träff, Campus Valla, LiU	Grupp B Marcus Samuelsson leder moment med gruppvis undervisning av virtuella elever (kursuppgift 3) Grupp A Camilla Sandström Prytz och Mathilda Hallberg leder ett seminarium om handledning, observation och ledarskap Se TimeEdit för tid och lokal samt Lisam för gruppindelning (Grupp A och B)	Thorsten, Samuelsson & Samuelsson (2021) Birnirk (2011); Lauvås & Handal (2015) enligt anvisningar ovan. Granström (2004); Tengberg (2022), kap 1, 2 och 6
	Lunch	
	Grupp A Marcus Samuelsson leder moment med gruppvis undervisning av virtuella elever (kursuppgift 3) Grupp B Camilla Sandström Prytz och Mathilda Hallberg leder ett	Thorsten, Samuelsson & Samuelsson (2021) Birnirk (2011); Lauvås & Handal enligt ovan (2015); Granström

Vecka och dag	Innehåll	Att förbereda
	seminarium om handledning, observation och ledarskap Se TimeEdit för tid och lokal samt Lisam för gruppindelning (Grupp A och B) Ämnesdidaktiskt seminarium, för tid och lokal, se Lisam	(2004); Tengberg (2022) kap 1, 2 och 6 Ämnesdidaktisk litteratur De ämnesdidaktiska uppgifterna finns på Lisam. Har du frågor, kontakta aktuell ämnesdidaktiker, se bilaga
Vecka 11		
14/3 Campusförlagd träff, Campus Valla, LiU	Kursuppgift 5, Mathilda Hallberg Tvärgruppsredovisning Samuelssons bok,	Läs Samuelsson (2017) Se studiehandledningen för instruktion och förberedelse. Tilldelat kapitel finns på Lisam. Alla läser alla kapitel men fokuserar extra på tilldelat kapitel.
	Lunch	
	Kursuppgift 6 Diskussion av filmanalys gruppvis: Camilla Sandström Prytz och Mathilda Hallberg	Se studiehandledningen, kursuppgift 6. Du problematiserar analysen på seminariet, både din egna och dina gruppkamraters. Seminariet fokuserar på generella aspekter i era skriftliga filmanalyser. Efter gruppdiskussionerna lyfter vi några perspektiv i helgrupp.
Vecka 12		

Vecka och dag	Innehåll	Att förbereda
21/3 Digitalt moment i Teams	Camilla Sandström Prytz och Mathilda Hallberg svarar på frågor inför STN3	
Vecka 13		
31/3	Inlämning avskriftlig examination STN3	

Bilaga 2: Litteraturlista

LEDARSKAP

Colnerud, G., & Samuelsson, M. (2015). Dilemma eller evidens? Hur tänker lärarstudenter kring klassrumsledarskap? *Venue*, 4(3), 1-8. Tillgänglig via <https://venue.ep.liu.se/index.php/Venue/article/view/1599>

Samuelsson, M. (2017). *Lärandets ordning och reda: Ledarskap i klassrummet*. Natur & Kultur.

Tengberg, M. (red.), (2022) *Undervisningskvalitet i svenska klassrum*. Studentlitteratur.

Wubbels, T. (2011). An international perspective on classroom management: what should prospective teachers learn? *Teaching Education*, 22(2), 113–131.

HANDLEDNING

Brinik, H. (2011). *Handledande samtal*. Studentlitteratur.

Lauvås, P., & Handal, G. (2015). *Handledning och praktisk yrkesteori*. Studentlitteratur.

SIMULERINGSTRÄNING - AVATARER

Thorsten, A., Samuelsson, J., & Samuelsson, M. (2021). Simuleringsträning utvecklar lärarstudenters yrkesspecifika kunskaper. *Högre utbildning*, 11(2), 21-36. Tillgänglig via: <https://hogreutbildning.se/index.php/hu/article/view/2702>

KOMMUNIKATION

Gunnarson, H. (2012). *Lärarens retorik: Om tal och samtal i läraryrket*. Liber.

Jensen, M. (2012). *Kommunikation i klassrummet*. Studentlitteratur.

Emanuelsson, J., & Sahlström, F. (2008). The Price of Participation: Teacher control versus student participation in classroom interaction. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 52(2), 205-223.

OBSERVATION

Granström, K. (2004). Om tillförlitlighet i observationer i forskning och psykologisk praktik. *Nordisk Psykologi*, 56, 289–303.

Tengberg, M. (2022) Att mäta undervisningskvalitet genom klassrumsobservationer. I Tengberg, M. (red.), *Undervisningskvalitet i svenska klassrum*. (Studentlitteratur)

ALLMÄNDIDAKTIK (TILL ÄMNESDIDAKTISKT SEMINARIUM)

Hansén, S-E., & Forsman, L. (2011/2017). *Allmändidaktik: vetenskap för lärare*. Studentlitteratur.

OBS! Utöver detta kommer ämnesdidaktisk litteratur. Anvisningar och litteratur finns i Ämnesdidaktiska mappar i kursrummet i Lisam inför kursstart.

Allmändidaktik (Att läsa till det ämnesdidaktiska seminariet)

Hansén, S-E., & Forsman, L. (2011/2017). *Allmändidaktik: vetenskap för lärare*. Studentlitteratur.

STYRDOKUMENT

Skolverket. (2019). *Läroplan för grundskolan, samt förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>

Skolverket. (2017). *Läroplan, program och ämnen i gymnasieskolan*. Stockholm:

Skolverket. <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan>

Riksdagen. (2010). *Skollag 2010:800*. Stockholm: Riksdagen.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

MEDIA

Poddar som på olika sätt knyter an till kursens innehåll.

Anna och Philips lärarpodd

Akademiska kvarten, podd

Pedagogik & Ledarskap, podd

Pedagogiskpsykologi, podd

Skolprat, podd

Bilaga 3: Ämnesdidaktiker

Ämnesdidaktiker i KPU/VAL/ULV VT23

Matematik, Anna Lundberg

anna.v.lundberg@liu.se

Matematik, grundläggande färdigheter, Cecilia Sveider

cecilia.sveider@liu.se

Naturvetenskapliga ämnen, Lars Björklund

lars.bjorklund@liu.se

Teknik, Charlotta Nordlöf

charlotta.nordlof@liu.se

Svenska, Simon Wessbo

simon.wessbo@liu.se

Moderna språk, engelska och modersmål, Caroline Faleström

caroline.falestrom@liu.se

Samhällsvetenskapliga ämnen, Agneta Grönlund

agneta.gronlund@liu.se

Psykologi, Tove Mattsson

tove.mattsson@liu.se

Slöjd och estetisk verksamhet, huvudansvarig Helen Gustafsson

helen.gustafsson@liu.se

Trä- och metallslöjd, Hans Elfvingsson

hans.elfvingsson@liu.se

Textilslöjd, Helen Gustafsson

helen.gustafsson@liu.se

Idrott och hälsa, Karin Bertills, Johanna Fordell

karin.bertills@liu.se

johanna.fordell@liu.se

Musik och bild, Margaretha Grahn

margaretha.grahn@liu.se

9KP101, 9KP202

Studenter i fristående kurs utan ämnesbehörighet

Tomas Widholm

tomas.widholm@liu.se

Bilaga 4: Gruppkontrakt

Frågor att diskutera inför arbetet att skriva ett gruppkontrakt

Ett bra sätt att börja arbeta i en grupp är att gruppmedlemmarna gemensamt gör en överenskommelse, ett gruppkontrakt, om hur de ska arbeta tillsammans (Hammar Chiriac & Hempel, 2013). Kontraktet bör innehålla praktiska, konkreta frågor som rör samarbetet, och frågor som rör processen, det vill säga hur deltagarna vill att arbetet ska gå till. Det viktigaste med gruppkontrakt är att man börjar diskutera gruppens förutsättningar och hur gruppens medlemmar vill att det gemensamma arbetet ska genomföras.

Följande frågor kan vara bra utgångspunkter i diskussionen. Under var och en av de tre frågorna finns punkter som kan vara bra att beröra.

1. Vad ska vi göra (mål)?

- Vad varje gruppmedlem ska bidra med – (synliggöra olika förmågor)
- Ansvar för både det individuella och gemensamma arbetet
- Deltagande i olika delar av gruppens arbete

2. Hur ska vi arbeta för att nå dit (struktur på arbetet)?

- Förberedelser
- Arbetsfördelning
- Beslutsfattande – hur tar vi beslut?
- Arbetsroller (samordnare, ledare, sekreterare)
- Frånvaro – hur ska gruppen hantera frånvaro?

3. Hur vill vi att samarbetet ska se ut?

- Gruppklimat – tillåtande – våga uttrycka olikheter, våga säga ifrån eller säga till om man inte förstår

- Hur eventuella konflikter ska hanteras
- Återkoppling till varandra
- Utvärdering för att synliggöra vad gruppen gjort bra och vad som behöver bli bättre

Det gruppen tillsammans kommer överens om ska sedan formuleras till ett skriftligt kontrakt som gruppen är överens om. En kopia av kontraktet **läggs in på Lisam under samarbetsytan** i mappen för kursuppgift 1 **senast den 27/2**.

Hammar Chiriac, E., & Hempel, A. (2013). *Handbok för grupparbete: Att skapa fungerande grupparbeten i undervisning*. Studentlitteratur: Lund.

Bilaga 5: Observationsprotokoll

Observationen riktas mot det läraren gör när den leder undervisningen. Kodning av omfattning utgår från nedanstående gradering.

4	Läraren gör detta i mycket hög grad
3	Läraren gör detta i ganska hög grad
2	Läraren gör detta i ganska låg grad
1	Läraren gör detta i mycket låg grad
0	Det behövs men läraren gör det inte
X	Det behövs inte och läraren gör det därför inte

Genomgångar och uppgifter			
1	Strukturerar lektionen kring ett ämnesinnehåll	<i>Har en tydlig inramning, progression och avslutning</i>	
2	Synliggör kritiska aspekter	<i>Ger begripliga exempel och förklaringar som synliggör särskilt viktiga delar av ämnesinnehållet</i>	
3	Modellerar ämnesinnehållet	<i>Synliggör utmaningar och möjliga strategier (tex hantera en svår uppgift, göra kloka val i arbetsprocessen)</i>	
Uppgiftsfokus			
4	Språkliggör sociala och emotionella utmaningar	<i>Föregår möjliga svårigheter för eleverna och hur de kan hanteras (tex samarbete med andra, att kompromissa)</i>	
5	Upprätthåller fokus och återför elever till innehållet	<i>Hjälper elever att behålla eller återfå fokus på ämnet och uppgiften</i>	
Tänkande och svar			
6	Bjuder in till provtänkande	<i>Skapar ett öppet och tillåtande klimat, ställer öppna frågor, ger uppgifter som väcker tankar och diskussion</i>	
7	Hjälper elever att utveckla tankar	<i>Ställer följdfrågor, stöttar med begrepp</i>	
8	Hanterar och reder ut missuppfattningar	<i>Uppmärksammar elevers svårigheter och ger klagörande exempel</i>	
9	Erbjuder tid att tänka och förstå	<i>Ger rimligt med tid i relation till frågan och uppgiften</i>	
10	Organiserar arbetet så det främjar högt elevdeltagande	<i>Individuellt, par eller gruppdiskussioner, muntligt och skriftligt, analogt eller digitalt</i>	

© Protokoll framtaget i ULF-projektet **Ledarskap för lärande** 2020-2021. Projektet var en samverkan mellan Linköpings universitet, Mjölby kommun, Norrköpings kommun och Söderköpings kommun.

En beskrivning av hur protokollet arbetades fram finns i artikeln <https://venue.ep.liu.se/index.php/Venue/article/view/3930>